

Regelrådet är ett särskilt beslutsorgan inom Tillväxtverket vars ledamöter utses av regeringen. Regelrådet ansvarar för sina egna beslut. Regelrådets uppgifter är att granska och yttra sig över kvaliteten på konsekvensutredningar till författningsförslag som kan få effekter av betydelse för företag.

Konkurrensverket

Yttrande över förslag till nya föreskrifter och allmänna råd om anmälan om företagskoncentration enligt konkurrenslagen (2008:579)

Regelrådets ställningstagande

Regelrådet bedömer att konsekvensutredningen inte uppfyller kraven i förordning (2924:193) om konsekvensutredningar.

Motivering till Regelrådets ställningstagande

I remissen redogörs för förslag till nya föreskrifter och allmänna råd om anmälan om företagskoncentration enligt konkurrenslagen.

Regelrådet finner att beskrivningen av hur och när konsekvenserna av förslaget ska utvärderas är väl genomförd. Beträffande såväl kostnadsredovisningen som påverkan på konkurrens anser Regelrådet dock att det är otydligt vilka konsekvenserna kan förväntas bli, och kvantifieringar saknas helt i kostnadsdelen. Vidare hade ett resonemang kring tänkbara åtgärder för att begränsa förslagets kostnader och andra effekter varit önskvärt. Därtill saknas en beskrivning av alternativa lösningar.

Sammantaget bedömer Regelrådet således att konsekvensutredningen inte uppfyller kraven.

Innehållet i förslaget

I sak innebär förslaget att nya informationskrav införs för anmälan av vissa kategorier av företagskoncentrationer.¹ Förslaget medför också att några informationskrav i nu gällande föreskrifter utgår samt att vissa förenklingar genomförs.

Förslagsställaren bedömer att flertalet av de nya informationskraven inte kommer att medföra några betungande konsekvenser för anmälade företag, antingen för att uppgifterna redan finns tillgängliga, för att en dylik analys redan görs och/eller för att informationen anses vara enkel att ta fram. Detta gäller följande uppgiftslämnande:

- krav på en mer utförlig sammanfattande beskrivning av företagskoncentrationen;
- krav på beskrivning av företagskoncentrationens struktur;
- krav på att redogöra för den strategiska och ekonomiska grunden för företagskoncentrationen;

¹ Se även under rubriken Förslagets effekter för företagens kostnader och intäkter nedan.

- krav i nu gällande föreskrifter på att ange om och till vilka konkurrensmyndigheter koncentrationen har anmälts kompletteras med ett krav på att för varje sådan jurisdiktion ange datum för anmälan;
- krav på att identifiera och ange alla rimliga alternativa produktmarknader och geografiska marknader samt de marknader som kan påverkas av företagskoncentrationen;
- krav på att kontaktuppgifter till kunder till parterna i företagskoncentrationen och till sådana branschorganisationer som parterna tillhör ska anges till kontaktpersonen;
- krav på att ange en uppskattning av marknadens totala storlek för vart och ett av de senaste tre åren;
- krav på att i anmälan ange om något utträde har skett under de senaste fem åren på identifierade berörda marknader eller andra marknader där företagskoncentrationen kan ha en betydande inverkan, samt
- krav på att bifoga en icke-konfidentiell version av anmälan om företagskoncentration.

Några nya informationskrav bedöms medföra viss utökad arbetsbörda för anmälade företag:

- krav på att tillhandahålla ett något bredare urval av handlingar som tagits fram med anledning av företagskoncentrationen;
- krav på att ange en uppskattning av marknadsandelar för parternas tre största konkurrenter under det senaste året;
- krav som innebär att anmälade företag i anmälan om företagskoncentration, för vart och ett av de senaste tre åren, ska ange en uppskattning av marknadsandelen i försäljningsvärde och försäljningsvolym för alla konkurrenter som har en marknadsandel på minst fem procent på den berörda marknaden, samt
- krav gällande planerade produkter utökas och till viss mån anpassas till motsvarande informationskrav i kommissionens CO-formulär.

Vidare bedömer förslagsställaren att de nya kraven dels på att inkomma med en beskrivning av de uppgifter som kan vara användbara för en kvantitativ ekonomisk analys, dels på att redovisa varje påstådd effektivitetsvinst i anmälan kan ge upphov till en ökad arbetsbörda för företagen. Kravet som innebär att anmälade företag, under vissa förutsättningar, ska ange alla andra marknader (än berörda marknader och marknader som kan påverkas) där företagskoncentrationen kan ha en betydande inverkan kan innebära en betydande utökad informationsskyldighet vid anmälningstillfället.

I ett par fall föreslås förenklingar. Detta gäller att elektronisk anmälan om företagskoncentration kan lämnas in antingen via e-post eller genom användning av det filöverföringssystem som myndigheten tillhandahåller samt att anmälade företag ska kunna inkomma med en försäkran som är signerad med enbart e-signatur.

I några fall tas krav på uppgiftslämnande bort. Detta gäller krav på uppgifter om parternas leverantörer och underleverantörer samt kravet på att upplysa om horisontella och vertikala samarbetsavtal.

Remissen innehåller även förslag till allmänna råd. Regelrådet yttrar sig inte över allmänna råd.

Bedömning av delaspekter

Problembeskrivning och syftet med förslaget

Konkurrensverkets nu gällande föreskrifter om anmälan om företagskoncentration enligt konkurrenslagen (KKVFS 2010:3) fick sin nuvarande lydelse 2010. I remissen anges att erfarenheten av gällande föreskrifter har påkallat en översyn och anpassning av föreskrifterna för att återspegla den erfarenhet som myndigheten har samlat på sig sedan ikraftträdandet. De nya föreskrifterna upphäver och ersätter nu gällande föreskrifter. Förslaget syftar till att säkerställa att de informationskrav som gäller är ändamålsenliga och ger Konkurrensverket goda förutsättningar för en effektiv prövning.

Nu gällande föreskrifter har inspirerats av EU-kommissionens formulär från 2004 för anmälan av företagskoncentrationer enligt rådets förordning (EG) nr 139/2004 om kontroll av företagskoncentrationer (CO-formulär)². Sedan ikraftträdandet av nu gällande föreskrifter har kommissionens CO-formulär justerats vid två tillfällen, 2013 och 2023. Justeringarna har gjorts i syfte att förenkla och påskynda prövningen av koncentrationer som anmäls till kommissionen, mot bakgrund av de erfarenheter som samlats genom tidigare CO-formulär. Till följd av detta har informationskraven i CO-formuläret (och även i det så kallade förenklade CO-formuläret)³ uppdaterats. Där det bedöms som ändamålsenligt föreslås i remissen att informationskraven i de nya föreskrifterna närmar sig kraven som ställs i kommissionens CO-formulär. Utgångspunkten är att informationskraven i hög grad ska vara desamma.

Regelrådet bedömer att beskrivningen är tydlig och finner därmed redovisningen av problembeskrivning och syftet med förslaget godtagbar.

Konsekvenser om ingen åtgärd vidtas

I syfte att säkerställa att föreskrifterna om anmälan om företagskoncentration ska vara ändamålsenliga för en effektiv prövning av koncentrationer bedömer förslagsställaren att det är nödvändigt att anpassa informationskraven och införa nya föreskrifter som ersätter de nu gällande föreskrifterna. Att fortsätta tillämpa 2010 års föreskrifter är i praktiken inget alternativ på sikt och skulle påverka Konkurrensverkets arbete och koncentrationsprövningens effektivitet negativt.

Regelrådet anser att informationen i remissen är tillräcklig och finner således redovisningen av konsekvenser om ingen åtgärd vidtas godtagbar.

Alternativa lösningar

Det finns ingen information i skrivelsen om alternativa lösningar.

Regelrådet finner därmed redovisningen av alternativa lösningar bristfällig.

² Kommissionens genomförandeförordning (EU) 2023/914 av den 20 april 2023 om genomförande av rådets förordning (EG) nr 139/2004 om kontroll av företagskoncentrationer och om upphävande av kommissionens förordning (EG) nr 802/2004, bilaga I.

³ Kommissionens genomförandeförordning (EU) 2023/914 av den 20 april 2023 om genomförande av rådets förordning (EG) nr 139/2004 om kontroll av företagskoncentrationer och om upphävande av kommissionens förordning (EG) nr 802/2004, bilaga II.

Berörda företag

Förslaget till nya föreskrifter berör i första hand företag, oavsett bransch och bolagsform, som anmäler en företagskoncentration till Konkurrensverket enligt konkurrenslagen. Även andra parter i en företagskoncentration påverkas av förslaget. Mot bakgrund av de omsättningsbaserade tröskelvärden som måste uppfyllas för att en anmälan om företagskoncentration ska eller kan lämnas in⁴, är det endast företag av en viss storlek som omfattas av förslaget. Dessa företag får, enligt förslagsställaren, bedömas ha goda ekonomiska och personella resurser. Antalet registrerade anmälningar har uppgått till i genomsnitt 76 anmälningar per år under perioden 2011–2023 och har varierat mellan 80 och 135 anmälningar åren 2020–2023. Det är således ett begränsat antal företag som berörs. I sammanhanget kan tilläggas att ett och samma företag kan ha anmält fler än en företagskoncentration under ett och samma år.

Regelrådet bedömer att beskrivningen ger en tillräckligt tydlig bild av de berörda företagen och finner således redovisningen av berörda företag godtagbar.

Förslagets effekter för företagens kostnader och intäkter

Förslaget medför en ökad informationsskyldighet som i varierande grad innebär ökade arbetsinsatser och ekonomiska konsekvenser för parterna i en företagskoncentration. Ökningen av arbetsinsatser kommer att variera från fall till fall och bero på vilken kategori av koncentration som anmäls. Det är främst anmälan om företagskoncentration där sannolikheten för konkurrensskada är relativt sett störst, nämligen koncentrationer som ger upphov till så kallade berörda marknader eller andra marknader där koncentrationen kan ha en betydande inverkan i enlighet med den definition som anges i förslaget, som påverkas av ökad informationsskyldighet. Anmälan om företagskoncentrationer där risken för konkurrensskada relativt sett kan anses vara mindre kommer att beröras av en utökad informationsskyldighet i mindre omfattning. Koncentrationer där det saknas horisontella eller vertikala samband påverkas ytterst marginellt, om något, av förslaget.

Anmälan av en företagskoncentration som ger upphov till marknader som kan påverkas av koncentrationer bedöms inte påverkas i någon större omfattning av förslaget och kan inte heller inte, enligt förslagsställaren, anses medföra några avsevärda ökade kostnader för anmälande företag. Den utökade informationsskyldigheten omfattar i stora drag att lämna in uppgifter och handlingar som parterna redan förfogar över eller enkelt bör kunna ta fram.

Vad avser företagskoncentrationer som ger upphov till berörda marknader, det vill säga sådana koncentrationer där Konkurrensverket redan i dag i normalfallet begär in ytterligare information utöver den som framgår av anmälan, är det myndighetens bedömning att det arbete som kommer att krävas med anledning av den ökade informationsskyldigheten i stor utsträckning redan görs i dag. Förslaget för denna kategori av koncentrationer innebär därmed en begränsad ökning av ytterligare arbetsinsatser och i praktiken att information som

⁴ En företagskoncentration ska enligt 4 kap. 6 § konkurrenslagen anmälas till Konkurrensverket om de berörda företagen tillsammans har haft en omsättning föregående räkenskapsår i Sverige som överstiger en miljard kronor, och minst två av de berörda företagen har haft en omsättning i Sverige föregående räkenskapsår som överstiger 200 miljoner kronor för vart och ett av företagen.

förslagsställaren i många fall redan begär in under pågående utredning inkommer tidigare, redan med anmälan. Således kan anpassningen av informationskraven inte anses medföra några avsevärda ökade ekonomiska konsekvenser för denna kategori.

Den sista kategorin av koncentrationer, företagskoncentrationer som rör andra marknader där företagskoncentrationen kan ha en betydande inverkan, är den kategori som till synes kommer att påverkas mest av förslaget. Informationskraven för denna kategori ska enligt förslaget jämföras med de informationskrav som gäller för berörda marknader, vilket i förhållande till nu gällande föreskrifter är en förhållandevis stor förändring. Anmälan som avser denna kategori kommer därmed att medföra ökade kostnader för parterna i företagskoncentrationen; uppskattningsvis bör kostnaderna för en sådan anmälan motsvara ungefär kostnaden för en anmälan som rör berörda marknader. Det anges dock att det är ovanligt att denna kategori av koncentrationer anmäls till myndigheten, och bedömningen är att antalet anmälningar som kommer att beröras av det utökade informationskravet även fortsättningsvis kommer att vara få till antalet.

Det bör, enligt förslagsställaren, noteras att omfattningen av informationsskyldigheten fortsatt kommer att kunna diskuteras med Konkurrensverket innan en anmälan lämnas in. Därtill finns motsvarande informationskrav som föreslås i de nya föreskrifterna i stor utsträckning redan i kommissionens CO-formulär.

Enligt myndighetens bedömning kommer de föreslagna föreskrifterna inte att få effekter för företags arbetsförutsättningar, konkurrensförmåga eller villkor i övrigt.

Det finns ingen information i remissen om förslagets effekter för företagens intäkter.

Regelrådet gör följande bedömning. Förslagsställaren anger att ökningen av arbetsinsatser kommer att variera från fall till fall och beror på vilken kategori av koncentration som anmäls. Kostnaderna till följd av förslaget beskrivs som allt från "ytterst marginella" till "inga avsevärda" till "ökande" och "betydligt ökande". Det finns dock inga kvantifieringar eller exempelberäkningar i konsekvensutredningen som kan ge en fingervisning om vilka belopp det kan tänkas handla om. Detta är, enligt Regelrådets uppfattning, en uppenbar brist. Även avsaknaden av information om effekter för företagens intäkter är en tydlig brist.

Regelrådet finner därmed redovisningen av förslagets effekter för företagens kostnader och intäkter bristfällig.

Påverkan på konkurrens, särskilda hänsyn till små företag och andra relevanta konsekvenser

Påverkan på konkurrens

Som redogjorts för under rubriken Förslagets effekter för företagens kostnader och intäkter ovan är det främst anmälningar om företagskoncentration där sannolikheten för konkurrensskada är relativt sett störst som påverkas av den ökade informationsskyldigheten. Anmälningar om företagskoncentrationer där risken för konkurrensskada relativt sett kan anses vara mindre kommer att beröras i mindre omfattning. Koncentrationer där det saknas horisontella eller vertikala samband påverkas ytterst marginellt, om något, av förslaget.

Regelrådet gör följande bedömning. Regelrådet noterar att förslagsställaren inte redogör för hur ökade krav på uppgiftslämnande förväntas påverka konkurrenssituationen på de olika marknaderna. Denna avsaknad av information är, som Regelrådet ser det, en uppenbar brist.

Regelrådet finner således att redovisningen av påverkan på konkurrens är bristfällig.

Särskilda hänsyn till små företag

Som framgår under rubriken Berörda företag ovan är det bara större företag som kommer att påverkas av förslaget. Någon särskild hänsyn till små företag behöver därmed inte tas.

Regelrådet finner mot denna bakgrund avsaknad av information godtagbar.

Andra relevanta konsekvenser

Det finns ingen information i remissen om andra relevanta konsekvenser.

Regelrådet finner inget som talar för att andra relevanta konsekvenser skulle vara aktuella i ärendet och finner därmed avsaknad av information godtagbar i detta fall.

Åtgärder för att begränsa förslagets kostnader och andra effekter

Det anges inget specifikt i remissen om åtgärder för att begränsa förslagets kostnader och andra effekter. Det framgår dock att tre krav som återfinns i nu gällande föreskrifter utgår, närmare specifikt kraven på uppgifter om parternas leverantörer och underleverantörer samt kravet på att upplysa om horisontella och vertikala samarbetsavtal.

Regelrådet gör följande bedömning. Regelrådet ser positivt på att några uppgiftskrav i nu gällande föreskrifter utgår. Det hade emellertid varit värdefullt om förslagsställaren hade fört ett resonemang kring de ökade kostnader för företagen som kommer att uppstå till följd av de utvidgade informationskraven och vad som eventuellt mer hade kunnat göras för att begränsa dessa kostnader utan att göra avkall på ändamålsenligheten och effektiviteten i prövningen. Ett sådant resonemang saknas dock, vilket Regelrådet ser som en brist.

Regelrådet finner således redovisningen av åtgärder för att begränsa förslagets kostnader och andra effekter bristfällig.

Särskild hänsyn till tidpunkt för ikraftträdande och behov av speciella informationsinsatser

De nya föreskrifterna och allmänna råden avses att träda i kraft sex veckor efter att de har publicerats, under hösten 2024. Datum för ikraftträdandet säkerställer, enligt förslagsställaren, en smidig övergång och anpassning från nu gällande föreskrifter till de nya föreskrifterna. Datumförslaget tar hänsyn till att företag som påbörjat förberedelser inför en anmälan om företagskoncentration har tid att slutföra anmälan enligt nu gällande föreskrifter, alternativt anpassa sig till de nya föreskrifterna.

Konkurrensverkets initiala överväganden avseende nya föreskrifter presenterades vid en så kallad ombudsträff den 29 september 2023. Information om de nya föreskrifterna och allmänna råden kommer att spridas genom webbplats och nyhetsbrev. I samband med eller skyndsamt efter de nya föreskrifternas ikraftträdande kommer även en uppdaterad vägledning publiceras.

Regelrådet finner redovisningen av särskild hänsyn till tidpunkt för ikraftträdande och behov av speciella informationsinsatser godtagbar.

Hur och när konsekvenserna av förslaget ska utvärderas

I remissen anges att förslaget kommer att utvärderas när myndigheten har samlat erfarenhet från tillräckligt många anmälningar om företagskoncentration som upprättats i enlighet med de nya föreskrifterna och då intressenter har samlat tillräckligt stor erfarenhet av tillämpning av de nya föreskrifterna, dock senast inom fem år efter ikraftträdandet. Utvärderingen kan komma att ske löpande om detta bedöms som ändamålsenligt.

I samband med de nya föreskrifternas ikraftträdande kommer Konkurrensverket närmare att fastställa metoden och grunderna för hur förslagets effekter kan och bör utvärderas. Som utgångspunkt för utvärderingen kommer myndigheten, utifrån på förhand fastställda utvärderingskriterier och indikatorer, utvärdera anmälningar om företagskoncentration som inkommer efter ikraftträdandet.

Som underlag för utvärderingen kommer Konkurrensverket även att efterfråga intressenters erfarenheter av tolkning och tillämpning av föreskrifterna, främst advokatbyråer som på anmälning företags vägnar upprättar och inkommer med anmälan om företagskoncentration. Som en del av utvärderingsprocessen kommer myndigheten bjuda in till skriftliga och muntliga yttranden vid så kallade ombudsträffar.

Regelrådet gör följande bedömning. Informationen i remissen är tydlig och välmotiverad, vilket Regelrådet ser positivt på.

Regelrådet finner därmed redovisningen av hur och när konsekvenserna av förslaget ska utvärderas väl genomförd.

Förslagets överensstämmelse med EU-rätten och om förslaget går utöver minimikraven

Det anges att förslaget till nya föreskrifter inte påverkar de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till EU. Det finns inga formella krav på konvergens mellan nationell rätt och EU-rätt rörande regler om koncentrationskontroll. Det finns därmed ingen skyldighet för förslagsställaren att ställa samma informationskrav på en anmälan om företagskoncentration enligt konkurrenslagen som de krav kommissionen ställer på en anmälan som anmäls till kommissionen enligt koncentrationsförordningen. Trots detta har konkurrenslagens regler om företagskoncentrationer i praktiken inneburit en betydande anpassning till EU-rätten och i många delar utformats med EU-rätten som förebild, vilket är en del av en konvergenstrend inom EU vad gäller koncentrationskontroll.

Genom förslaget till nya föreskrifter föreslås en anpassning till de förändringar som gjorts på EU-nivå i kommissionens CO-formulär. Förslaget har däremot inte anpassats till de förändringar som kommissionen gjort i sitt förenklade CO-formulär. Kommissionens ändringar i det förenklade CO-formuläret syftar bland annat till att öka antalet företagskoncentrationer som kan anmälas enligt kommissionens förenklade förfarande och till att förenkla anmälnings- och handlägningsförfarandet på kommissionsnivå. Med beaktande av

förslagsställarens mindre ärendeflöde och skillnader i handläggningsförfarandet, där ett separat anmälningsskema för så kallat förenklat förfarande saknas i Sverige, bedöms dessa ändringar inte relevanta i en svensk kontext.

Regelrådet gör följande bedömning. Regelrådet ser inga skäl att göra en annan bedömning än den som förslagsställaren redogör för. Regelrådet noterar även att anpassningarna i föreskrifterna till förändringar i kommissionens CO-formulär inte tycks gå längre än vad dessa stipulerar.

Regelrådet finner således redovisningen av förslagets överensstämmelse med EU-rätten och om förslaget går utöver minimikraven godtagbar.

Övrigt av relevans för ärendet eller Regelrådets bedömning

Regelrådet har inte funnit något övrigt i ärendet som är av relevans för Regelrådets bedömning.

Regelrådet behandlade ärendet vid sammanträde den 28 augusti 2024.

I beslutet deltog Anna-Lena Bohm, ordförande, Hanifeh Khayeri, Hans Peter Larsson, Lennart Renbjer och Lars Silver.

Ärendet föredrogs av Ulrika Wienecke.

Anna-Lena Bohm
Ordförande

Ulrika Wienecke
Föredragande